

Datum van inontvangstneming : 12/05/2025

Zaak C-246/25 [Hańczynek]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

1 april 2025

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 maart 2025

Verzoekende partij:

AS

Verwerende partij:

BNP Paribas Bank Polska S.A.

BESLISSING

[OMISSIS]

De Sąd Okręgowy w Warszawie (rechter in eerste aanleg Warschau, Polen)
[OMISSIS]

heeft

na [OMISSIS] kennis te hebben genomen van de rechtsvordering inzake een vaststelling en een betaling die is ingesteld door **AS**

tegen **BNP Paribas Bank Polska spółka akcyjna, gevestigd te Warschau**

beslist:

I. Krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wordt het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

„Moeten artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en de beginselen van doeltreffendheid en evenredigheid aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een rechterlijke uitlegging van nationale bepalingen volgens welke, indien wordt vastgesteld dat een bijlage bij een overeenkomst oneerlijke contractuele bedingen bevat die tot de nietigheid van deze bijlage leiden, de bijlage wordt geacht nooit te zijn overeengekomen en de overeenkomst wordt geacht van meet af aan ongewijzigd van kracht te zijn geweest?

II. [OMISSIS]

[OMISSIS]

MOTIVERING [OMISSIS]

[OMISSIS]

1 Verwijzende rechter

2 [Gegevens van de verwijzende rechterlijke plaats] [OMISSIS]

3 Partijen in het hoofdgeding en hun vertegenwoordigers

4 [Gegevens van partijen bij de procedure] [OMISSIS]

5 [OMISSIS]

6 Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding en relevante feiten

7 Op 3 januari 2007 is een in Poolse zloty (PLN) luidende bouwkredietovereenkomst [OMISSIS] gesloten krachtens welke de Bank Gospodarki Żywnościowej spółka akcyjna (verweersters rechtsvoorgangster) aan verzoekster een krediet ten bedrage van 415 144,09 PLN [OMISSIS] heeft verstrekt voor een periode tot en met 20 december 2021 [OMISSIS]. Het krediet was bedoeld ter financiering van de bouw van een woning [OMISSIS]. Op de datum waarop de overeenkomst is gesloten bedroeg de rentevoet van het krediet 4,7 % op jaarbasis. Deze rentevoet was variabel van aard en is vastgesteld op grond van de 3M WIBOR-referentierentevoet, afgerond op de tweede decimaal, die bij de bank van kracht was op de datum van sluiting van de overeenkomst en, tijdens de kredietperiode, op de eerste dag van de volgende rentestabiliseringsperiode, rekening houdend met de op de datum van sluiting van de overeenkomst door de bank gehanteerde marge van 0,5 procentpunt gedurende een periode van één jaar na ondertekening van de overeenkomst. Na het verstrijken van deze periode zou de bank een marge van 1 procentpunt zijn gaan hanteren (§ 3, lid 1).

- 8 Op 20 februari 2008 hebben partijen bijlage nr. 1 bij de overeenkomst vastgesteld. Op grond van deze bijlage is het kredietbedrag verhoogd tot 465 144,09 PLN (lid 1).
- 9 Op 20 maart 2008 hebben partijen bijlage nr. 2 aan de overeenkomst toegevoegd en is de in de bankboeken opgenomen schuld ten bedrage van 465 144,09 PLN omgezet in Zwitserse frank (CHF) tegen een aankoopkoers van 2,2169 PLN per CHF (§ 1, lid 1). Na deze valutawissel bedroeg het kredietbedrag 209 817,35 CHF (§ 1, lid 2). Op de datum waarop de bijlage aan de overeenkomst is toegevoegd bedroeg de rentevoet van het krediet 4,4750 % op jaarbasis. Deze rentevoet was variabel van aard en is vastgesteld op basis van het 6M LIBOR-referentietarief, afgerond op de vierde decimaal, rekening houdend met de door de bank gehanteerde marge van 1,6 procentpunt (§ 2). Het krediet moest worden afgelost in PLN onder toepassing van de verkoopkoers van de bank op het tijdstip van aflossing (§ 3, lid 1). De verschuldigde rente, de commissielonen en de overige vergoedingen werden opgebouwd in de kredietvaluta en moesten worden betaald in PLN, onder toepassing van de verkoopkoers van de bank op het tijdstip van aflossing (§ 3, lid 2). Het risico in verband met de wisselkoersverschillen werd gedragen door de kredietneemster (§ 3, lid 3). Zij is daarvan in kennis gesteld en heeft dat bevestigd in een verklaring die zij heeft afgelegd volgens het model dat is vastgesteld bij afzonderlijke voorschriften van de bank (§ 3, lid 5). De looptijd van het krediet is verlengd tot en met 20 december 2026 (§ 5).
- 10 Op 13 februari 2015 hebben partijen bijlage nr. [3] aan de kredietovereenkomst toegevoegd en is verzoekster gemachtigd om de krediettermijnen rechtstreeks in CHF af te lossen (§ 1.1).
- 11 Op grond van de genoemde overeenkomst heeft de bank aan verzoekster een bedrag van 465 144,09 PLN uitgekeerd en heeft verzoekster in totaal 350 088,07 PLN en 83 920,95 CHF betaald aan de bank.
- 12 Verzoekster heeft op 25 november 2022 een verzoekschrift tegen verweerster ingediend en heeft op 8 augustus 2024 een memorie ingediend waarin zij haar verzoek heeft gewijzigd. Uiteindelijk heeft verzoekster vijf afzonderlijke vorderingen geformuleerd, die moeten worden gerangschikt als volgt.
- 13 In de eerste plaats heeft verzoekster verzocht de bank te veroordelen tot betaling aan haar van 138 746,88 PLN en 83 920,95 CHF, vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente, en om vast te stellen dat zij niet gebonden is door de contractuele bedingen van de op 20 maart 2008 vastgestelde bijlage nr. 2 inzake de koppeling van de door partijen verschuldigde bedragen aan de wisselkoers van de CHF.
- 14 In de tweede plaats (voor het geval dat de verwijzende rechter de eerste vordering afwijst) heeft verzoekster verzocht om de bank te veroordelen tot betaling aan haar van 350 088,07 PLN en 83 920,95 CHF, vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente, en om vast te stellen dat de kredietovereenkomst van 3 januari

2007 in haar geheel nietig is op grond dat de toevoeging van bijlage nr. 2 van 20 maart 2008 tot schuldvernieuwing heeft geleid.

- 15 In de derde plaats (voor het geval dat de verwijzende rechter beide voorgaande vorderingen afwijst) heeft verzoekster verzocht om de bank te veroordelen tot betaling aan haar van 106 050,64 PLN en 83 920,95 CHF, vermeerderd met de wettelijke verpagingsrente, en om vast te stellen dat zij niet gebonden is door de bedingen van de kredietovereenkomst betreffende de verschuldigde rente, vastgesteld op basis van de WIBOR 3M-benchmark en de vaste marge van de bank.
- 16 In de vierde plaats (voor het geval dat de verwijzende rechter alle voorgaande vorderingen afwijst) heeft verzoekster verzocht om de bank te veroordelen tot betaling aan haar van 88 759,56 PLN en 83 920,95 CHF, vermeerderd met de wettelijke verpagingsrente, en om vast te stellen dat zij niet gebonden is door de bedingen van de kredietovereenkomst betreffende de verschuldigde rente, vastgesteld op basis van de WIBOR 3M-benchmark.
- 17 In de vijfde plaats (voor het geval dat de verwijzende rechter alle voorgaande vorderingen afwijst) heeft verzoekster verzocht om de bank te veroordelen tot betaling aan haar van 83 920,95 CHF, vermeerderd met de wettelijke verpagingsrente, en om bijlage nr. 2 van 20 maart 2008 in haar geheel nietig te verklaren.
- 18 In haar verweerschrift en in al haar andere memories heeft verweester verzocht om de rechtsvordering af te wijzen en heeft zij aangegeven dat de bijlage bij de kredietovereenkomst geen oneerlijke contractuele bedingen bevat en dat er geen gronden zijn waarop de kredietovereenkomst of de bijlage nietig kan worden verklaard.
- 19 In haar memorie van 31 januari 2025 heeft verzoekster de verwijzende rechter verzocht om het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing.

20 Toepasselijke bepalingen

21 Pools recht

22 Ustawa-Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek) van 23 april 1964 (Dz. U. nr. 16, volgnr. 93, zoals gewijzigd; hierna: „k.c.”)

- 23 Een rechtshandeling die in strijd is met de wet of die tot doel heeft de wet te omzeilen is nietig, tenzij een toepasselijke bepaling anders voorschrijft, met name wanneer die bepaling erin voorziet dat de nietige bedingen van de rechtshandeling worden vervangen door de relevante bepalingen van de wet (artikel 58, lid 1).
- 24 Bedingen van een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld binden de consument niet indien zijn rechten en verplichtingen daarin worden vastgesteld op een wijze die in strijd is met de goede zeden en die

zijn belangen op oneerlijke wijze aantast (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor de bedingen over de voornaamste prestaties van de partijen, waaronder de prijs of de vergoeding, indien deze eenduidig zijn geformuleerd (artikel 385¹, lid 1).

25 Als een beding van de overeenkomst op grond van § 1 de consument niet bindt, zijn de partijen door de overeenkomst gebonden zonder dat beding (artikel 385¹, lid 2).

26 Bij de beoordeling of een contractueel beding in overeenstemming is met wat in het maatschappelijke verkeer betaamt, moet worden uitgegaan van de situatie op het tijdstip waarop de overeenkomst is gesloten, rekening houdend met de inhoud ervan, de omstandigheden waarin de overeenkomst is gesloten en de overeenkomsten die verband houden met de overeenkomst waarin het onderzochte beding is opgenomen (artikel 385²).

27 Indien de schuldenaar zich ten behoeve van de beëindiging van een verbintenis met instemming van de schuldeiser verbindt tot het verrichten van een andere prestatie of zelfs tot dezelfde prestatie, zij het op een andere rechtsgrond, gaat de bestaande verbintenis teniet (vernieuwing) (artikel 506, lid 1).

28 In het geval van twijfel wordt een wijziging van de bestaande verbintenis niet geacht een vernieuwing van de verbintenis te zijn. Dat geldt met name indien de schuldeiser een orderbriefje of een cheque van de schuldenaar ontvangt (artikel 506, lid 2).

29 Unierecht

30 **Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten [PB 1993, L 95, blz. 29 [OMISSIS]; hierna: „richtlijn 93/13”].**

31 De lidstaten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan (artikel 6, lid 1).

32 De lidstaten zien erop toe dat er in het belang van de consumenten alsmede van de concurrerende verkopers, doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers (artikel 7, lid 1).

33 **Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing - verband tussen de vraag en de beslechting van het hoofdgeding**

34 Naar het oordeel van de verwijzende rechter vormen [het contractuele beding] van de op 20 maart 2008 vastgestelde bijlage nr. 2 betreffende de omzetting van de

kredietenschuld in PLN naar een schuld in CHF, de [krachtens bijlage nr. 3 van 13 februari 2015 vastgestelde] omzetting van de betalingen in PLN naar betalingen in CHF tegen de verkoopkoers van de bank en de oplegging van het wisselkoersrisico aan verzoekster (leden 1 en 3 van bijlage nr. 2) oneerlijke contractuele bedingen (artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13). Deze bedingen zijn voor verzoekster niet bindend, en bovendien kan bijlage nr. 2 niet van kracht blijven na uitsluiting van de oneerlijke contractuele bedingen (artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13). Bijgevolg is [bijlage nr. 2] in haar geheel nietig.

- 35 Aangezien de bijlage in haar geheel nietig is, kan verzoeksters eerste vordering niet worden toegewezen omdat deze erop berust dat bijlage nr. 2 gedeeltelijk kan worden gehandhaafd. De verwijzende rechter moet derhalve beoordelen wat de rechtsgevolgen zijn van de nietigheid van deze bijlage. In dat verband zijn twee oplossingen mogelijk.
- 36 De eerste oplossing berust op de veronderstelling dat de nietigheid van de bijlage erop neerkomt dat deze nooit is vastgesteld, dat de overeenkomst derhalve nooit is gewijzigd en dat zij bijgevolg gedurende de hele periode ongewijzigd van kracht is geweest en ook thans van kracht is zonder de wijzigingen van bijlage nr. 2. Deze oplossing zou inhouden dat de rechter verzoeksters vijfde (laatste) vordering moet toewijzen.
- 37 De tweede mogelijkheid bestaat erin om ervan uit te gaan dat de nietigheid van bijlage nr. 2 ook de kredietovereenkomst in haar geheel nietig maakt. Als de kredietovereenkomst in haar geheel nietig is, zou dat betekenen dat partijen alle prestaties dienen te vergoeden die zij krachtens de overeenkomst jegens elkaar hebben verricht. Deze oplossing houdt in dat de rechter verzoeksters tweede vordering moet toewijzen.

38 Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing - ten gronde

- 39 Het heersende standpunt in de nationale rechtspraak is dat de nietigheid van een bijlage bij een overeenkomst ertoe leidt dat deze bijlage moet worden geacht nooit te zijn vastgesteld en dat de overeenkomst van meet af aan in haar oorspronkelijke vorm van kracht is geweest. In dat verband heeft de Sąd Najwyższy (hoogste rechterlijke plaats in burgerlijke en strafzaken, Polen; hierna: „SN”) geoordeeld: „Het feit dat de bijlage inzake de koppeling aan een vreemde valuta moet worden geacht partijen niet te binden heeft wegens de onrechtmatige aard van de bedingen in de bijlage geresulteerd in een terugkeer naar de vorige stand van zaken, dat wil zeggen naar die waarin verzoeker het krediet in PLN heeft verworven en werd verondersteld om in dat verband een passende rentevoet te betalen, namelijk de WIBOR, waarvan het mechanisme aanzienlijk verschilt van dat van de LIBOR-index voor kredieten die luiden in of die zijn gekoppeld aan een vreemde valuta.”¹ Naar het oordeel van de SN leidt een bijlage die de kredietvaluta wijzigt niet tot

¹ Zie beslissing van de SN van 2 juni 2021 in zaak I CSK 114/21.

schuldvernieuwing.² Zelfs indien een dergelijke bijlage moet worden geacht tot schuldvernieuwing te leiden, is de SN evenwel van oordeel dat „een nietige schuldvernieuwingsovereenkomst niet kan leiden tot het tenietgaan van de verbintenis van de eerdere rechtsverhouding.”³ Ook in de rechtsleer wordt aangegeven dat de nietigheid (het vervallen) van de vernieuwing (novatie) ertoe leidt dat de eerdere verbintenis van kracht blijft,⁴ zodat de partijen daaraan gebonden blijven, zonder dat deze verbintenis wordt gewijzigd.⁵ De intrekking van de schuldvernieuwing en bijgevolg van de nieuwe verbintenis heeft tot gevolg dat de eerdere rechtsverhouding wordt hersteld.⁶ Derhalve gelden wederom alle verplichtingen en rechten die voortvloeien uit de oorspronkelijke rechtsverhouding.⁷ De nietigheid van de schuldvernieuwingsovereenkomst heeft tot gevolg dat de oorspronkelijke verbintenis ongewijzigd van kracht blijft en dat de eerdere verbintenis niet wordt geschorst, aangezien er een nauw en onlosmakelijk verband bestaat tussen het tenietgaan van een eerdere verbintenis en het ontstaan van een nieuwe.⁸ Samengevat moet worden vastgesteld dat de nietigheid van een schuldvernieuwingsovereenkomst inhoudt dat de bestaande verbintenis niet vervalt en dat de nieuwe verbintenis niet ontstaat.⁹

² Zie uitspraak van de SN van 9 mei 2019 in zaak I CSK 242/18.

³ Zie beslissing van de SN van 29 mei 2024 in zaak I CSK 2045/23.

⁴ Zie E. Gniewek, P. Machnikowski (ed.), Kodeks cywilny. Komentarz. 11e uitgave, Warschau 2023, artikel 506, randnummer 7.

⁵ Zie:

- W. Kurowski [in:] Kodeks cywilny. Komentarz. Deel III. Zobowiązania. Część ogólna (art. 353-534), ed. M. Frasz, M. Habdas, Warschau 2018, artikel 506, punt 1,
- G. Sikorski [in:] Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany, ed. P. Nazaruk, LEX/el. 2024, artikel 506, punt 8.

⁶ Zie A. Olejniczak (ed.), System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań - część ogólna. Deel 6, 2023, hoofdstuk 11, § 66, randnummer 285.

⁷ Zie M. Gutowski (ed.), Kodeks cywilny. Deel II. Komentarz. Art. 353-626. 3e uitgave, Warschau 2022, artikel 506, randnummer 48.

⁸ Zie:

- T. Wiśniewski [in:] Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Delen I en II, 10e uitgave, ed. G. Bieniek, Warschau 2011, artikel 506, punt 3,
- A. Rzetecka-Gil [in:] Kodeks cywilny (wetboek van strafrecht). Commentaar. Zobowiązania - część ogólna, LEX/el. 2011, artikel 506, punt 9,
- A. Janiak [in:] Kodeks cywilny (wetboek van strafrecht). Commentaar. Deel III. Zobowiązania - część ogólna, 2e uitgave, ed. A. Kidyba, Warschau 2014, artikel 506, punten 10 en 11

⁹ Zie P. Machnikowski (ed.), Zobowiązania. Część ogólna. Deel II. Komentarz, Warschau 2024, artikel 506, randnummer 34.

- 40 Ook de verwijzende rechter heeft zich in zijn eerdere rechtspraak bij dit standpunt aangesloten. Het standpunt lijkt overtuigend omdat, gelet op het feit dat de oneerlijke contractuele bedingen niet in de overeenkomst maar in de bijlage zijn opgenomen, deze omstandigheid alleen van invloed hoort te zijn op de juridische beoordeling van de bijlage en niet op die van de [oorspronkelijke] overeenkomst. Een dergelijke oplossing lijkt in overeenstemming te zijn met artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13, aangezien de in de bijlage opgenomen oneerlijke bedingen de consument in het geheel niet binden. Bovendien lijkt het onlogisch om aan te nemen dat de nietigheid van een bijlage ook aanleiding geeft tot de nietigheid van de overeenkomst. De overeenkomst is namelijk gesloten voordat de bijlage eraan is toegevoegd, en voorafgaand aan die toevoeging stond niets eraan in de weg dat de overeenkomst daadwerkelijk ten uitvoer werd gelegd. Ten slotte lijkt het nietig verklaren van alleen de bijlage in overeenstemming te zijn met het evenredigheidsbeginsel. Aangezien alleen de bijlage bij de kredietovereenkomst oneerlijke contractuele bedingen bevatte, volstaat het voor het verwezenlijken van de doelstelling om consumenten te beschermen tegen deze oneerlijke bedingen om alleen de bijlage nietig te verklaren, terwijl de overeenkomst van kracht blijft. De aanname dat ook de kredietovereenkomst zelf nietig is en dat deze nietig is met terugwerkende kracht (*ex tunc*) zou betekenen dat rechtsgevolgen worden toegepast die te ver gaan en die niet noodzakelijk zijn om het door de Unierechtelijke voorschriften nagestreefde doel te bereiken.
- 41 Anderzijds vraagt de verwijzende rechter zich evenwel af of artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 en het doeltreffendheidsbeginsel niet vereisen dat de nietigheid van de bijlage bij een kredietovereenkomst tevens aanleiding geeft tot de nietigheid van de gewijzigde overeenkomst. De nietigheid van de overeenkomst heeft namelijk meer vergaande en meer nadelige gevolgen voor de bank dan de nietigheid van alleen de bijlage. Uit hoofde van de nietigheid van de bijlage moet alleen het mogelijke verschil in het bedrag van de betaalde krediettermijnen wordt vereffend, terwijl de nietigheid van de overeenkomst betekent dat de bank alle krediettermijnen aan de kredietnemer moet terugbetalen (de bank kan de kredietneemster weliswaar verzoeken om terugbetaling van de tegenwaarde van de hoofdsom van het krediet, maar deze vordering is mogelijkerwijs al verjaard). Daarom zou het *ex tunc* nietig verklaren van de kredietovereenkomst ongetwijfeld in hogere mate bijdragen aan het zogeheten afschrikkende effect, dat erin bestaat dat ondernemers ervan worden weerhouden om oneerlijke contractuele bedingen te hanteren. Het belang van de „afschrikkende werking” is in de rechtspraak van het Hof meermaals benadrukt.¹⁰
- 42 Nog een argument ter ondersteuning van het standpunt dat artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 en het doeltreffendheidsbeginsel vereisen dat de nietigheid van de

¹⁰ Zie:

- arrest van 14 juni 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punt 69,

- arrest van 30 april 2014, [REDACTED] C-26/13, EU:C:2014:282, punt 79.

bijlage ook de kredietovereenkomst zelf nietig maakt, zijn de economische gevolgen die voor de consument uit de nietigheid van de overeenkomst voortvloeien. Zoals eerder aangegeven betekent de nietigheid van alleen de bijlage niet meer dan dat de reeds betaalde krediettermijnen [naar passende verhouding] moeten worden afgerekend, terwijl de nietigheid van heel de overeenkomst betekent dat de bank de tegenwaarde van alle krediettermijnen moet terugbetalen. Vanuit zuiver financieel oogpunt is de nietigheid van heel de overeenkomst bijgevolg veel voordeliger voor de consument dan de nietigheid van alleen de bijlage erbij, zodat de consument veel meer geneigd zal zijn om zijn vorderingen voor de rechter te brengen. Zoals het Hof aangeeft in zijn rechtspraak vereist het afschrikkende effect dat voortvloeit uit artikel 6, lid 1, in samenhang met artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 dat voor consumenten wordt voorzien in een passende terugbetalingsplicht.¹¹ Bovendien heeft het Hof aangegeven dat verliezen als gevolg van de nietigverklaring van een overeenkomst niet in gelijke delen horen te worden gedragen.¹²

- 43 De verwijzende rechter vraagt zich evenwel af of, gelet op de beginselen van de richtlijn, het onderzoek van alleen de financiële gevolgen van een bepaalde uitkomst, [voor de uitkomst] beslissend kan zijn. Zoals het Hof heeft opgemerkt mag het onderzoek van de vraag of er sprake is van een aanzienlijke verstoring van het evenwicht ten nadele van de consument niet beperkt blijven tot een kwantitatieve financiële beoordeling die berust op een vergelijking tussen het totale bedrag van de transactie waarop de overeenkomst betrekking heeft en de kosten die overeenkomstig dat beding voor rekening komen van de consument.¹³ Hoewel dit criterium inderdaad relevant is voor de toepassing van artikel 3, lid 1, van de richtlijn, moet niettemin worden nagegaan of dit criterium ook nuttig kan zijn voor de doeleinden van de toepassing van artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van de richtlijn. Om deze twijfels weg te nemen verzoekt de verwijzende rechter het Hof om een prejudiciële beslissing over de hierboven gestelde vraag.

44 **Prejudiciële vraag**

- 45 [herhaling van de prejudiciële vraag] [OMISSIS]
[OMISSIS]

46 **Schorsing van de behandeling**

- 47 [motivering naar nationaal recht] [OMISSIS]

[OMISSIS]

¹¹ Zie arrest van 21 december 2016, [REDACTED] e.a., C-154/15, C-307/15 en C-308/15, EU:C:2016:980, punt 63.

¹² Zie arrest van 16 maart 2023, M.B. e.a. (Gevolgen van de nietigverklaring van een overeenkomst), C-6/22, EU:C:2023:216, punten 24-28.

¹³ Zie arrest van 18 november 2021, A. S.A., C-212/20, EU:C:2021:934, punten 65-66.